

משפחה שחוסלה. אלה הם שמונת היתומים של משפחת אלחלאק, מלבד האח הגדול, הנמצא בבית החולים, ועוד שני אחים בוגרים, האשה המחזיקה ילדה על ברכיה את אשת החלל. מימין יושבת אמו הישישה. עתה נשארה המשפחה, מופקרת לגורלה, ללא מפרנס.

בהתפרצויות כלפי המיעוט הערבי.

החילה נשאו התפרצויות אלה אומי של עלבונות וגיודופים, קסטות רחוב ועדויות. בעלי האמצעים מקרב העדה העיראקית נר סו לדחוק את רגלי הערבים, לרכוש את בתי העסק שלהם ובעיקר את בתי הקפה בשטח הסחנה. מאוחר יותר, הגיעו החיכר כים עד לפוגרום דמים. היה זה לאחר ש' חולד אל'עבדי, נער ארבע בן 16, דקר לפני ארבע שנים צעיר עיראקי, בבית הקולנוע המקומי.

המון נסער התקיף במטר אבנים ומכות את אנשי הרובע הערבי, פצע מהם רבים, בהתפרצות שנשאה אופי של פוגרום. אותו מקרה נסתיים עם בריחתו של הנער הערבי לשטח ירדן, עוד לפני שהובא למשפט.

פעמונים בראש צריח הכנסיה ה' וקחולית שברמלה צילצלו בצליל עמום. על מגרש הכדורסל המזוהה, שלפני הכנ' סיה, התכנסו תושביה הערבים של רמלה; זקנים, נשים ונוער. מודעות וכרוזים שהופ' צו בעיר קראו לכל התושבים, כולל יהודים, להשתתף בעצרת המאזה, להבעת הטילידריות בין היהודים הערבים. אולם רק יהודים בודדים נאספו במגרש.

סמל שני במשטרת רמלה, בשם עובד ציון, יעץ למשפחה: "אם לא תעשו שלום, לא נדע מה יהיה לכם בסוף". אולם בני המשפחה סמכו על הגנת ה' משפחה, לא העלו בדעתם אפשרות נקמה ורצה.

חרדה לעתיד. תושבי רמלה הערביים מאזינים לנאומים, בעצרת המחאה בה השתתפו ראשי עיריית רמלה. הנוער הערבי לא ננצח אחרי פעולות נקמה, שקל ברצינות את חתתו, רצוף אהבסחון הנשקף לו. הנאומים שנשמעו לא הפיגו את החששות הכבדים.

כאן נפל מת. ג'ורג', חתנו הפצוע של חנא אלחלאק הנרצח, מדגים לכתב העולם הזה וצלמו כיצד צנח חותנו לאחר דקירות הסכינים. היתה בריכה שלימה של דם, הוא אומר, כשנשי המשפחה האבלות מתבוננות בו בחרדה. מלוות מעשיו בעזקות-כאב ובכי בלתי פוסק.

שבועיים לפני הרצח, שיגר האב ניקולא מיר, בעל הפנים העגולות וקוץ החיש, המשמש כראש הכנסיה הקתולית בעיר, מכתב אל מפקד משטרת רמלה: "הגיעו אלי שמועות כי צפויה סכנה לחיי בני עדתי. אני מבקש ממך לנקוט בצעדים לי שמירת השלום."

סענת מפקד המשטרה: "לא קראתי בכלל את המכתב". המכתב לא הגיע לתעודתו, למרות שנמסר על-ידי הכומר עצמו לקצין התורן. שלושה ימים לפני הרצח, טילפן ג'ורג', חתנו של הנרצח, למשטרה, ביקש שממר לי הגנת חייהם. התשובה: זה יהיה בסדר.

סיכם האב ניקולא מיר, כשדומעות בעי' ניו: "כל אנשי המיעוט כאן, מקטן עד גדול, מרגישים בחוסר האונים של השלטו' נות. כולנו אורחים שחיים במדינה הזאת, כר לנו משלמים מסים. מדוע נותנים לפושעים אלה להסתובב חפשי, בעוד שאם תופסים ערבי עם נשק ביד מיד עוצרים אותו? כמו יד מנעתי בעד בני עדתי מלצאת להפגין. הם קראו לי בוגד. המשטרה לא נתנה לי אפילו למלא את חובתי כראש עדתי ולבקר את משפחת ההרוג ולנחמה. איהו מין יחס זה?"

בית משפחת הנרצח, נשארו כת' מי דם גדולים על הקירות ובחצר בית הקפה — עדות לטרגדיה שהתחוללה שם. תמונותיהם של דיין, הרצל ויצמן ובן-צבי היוו את התפאורה למחזות האבל הנרגשים שהתחוללו שם. לולו, אם המשפחה, שכרסה

בין שיניה, אחזה בידיה את תמונת בעלה המנוח, הצביעה על שורת ילדיה, שהקטנה בהם היא עליס בת השנתיים, מיררה בבכי: "הם הרגו את כולנו, את כל המשפחה". אותה שעה ניצבו בבית משפט השלום ב' תל-אביב שמונה עצורים. חשודים ברצח. להארכת תקופת מעצרו. חמישה מהם, צבי כדורי, משה כדורי, שאול אליהו, אברהם עבדוי ופנחס יעקובי, בחורים גברתיים שופ' עי שרירים, נחשדו בהשתתפות ברצח עצ' מו. שלושת הנותרים נחשדו בסיוע להימלט בלבד. הסביר אחד מהם, מלכולום כהן, מדוע סייע בידי החשודים ברצח: "ראיתי את כדורי עם יד פצועה. כשאני רואה מ' שהו פצוע, אין זה מעניין אותי מה עשה. קודם כל אני נותן לו עזרה."

על אף העובדות, המוכיחות שהיה כאן רצח בשל ענין נקמה אישית, מבוצע בידי פושעים מועדים ללא כל גיבוי ציבורי, לא תוכל המדינה לפתור את עצמה מאחריות הרצח מועז זה. הבעיה לא תחוסל על-ידי העונשת הפושעים בלבד.

תושבי רמלה הערביים מרגישים את עצמם שחיי זכויות לכל יתר התושבים. הם קשר רים לעיר לא בקשר מגורים או פרנסה בל' בד. רמלה, עיר מולדתם היא. עתה הם הפכו בה למעשה, לאזרחים שניים במעלה. המת' גוררים בגיטו מצחין, מוסקרים להתפרצויות עוינות.

רצח חנא אלחלאק הוא איר אדום, המתריע על אחת התופעות השליליות והמ' סוכנות ביותר במדינה, והעלולות להתקם בה ביום מן הימים.

מכות למתעקף. שעה ששיחזרו בפני חולית העולם היה את סיפור הרצח והצביע על דם חותנו השפוך, לא יכל ג'ורג' לעמוד בזכרונות הזוהמה והתעקף. הוא נואם בתסונה מחזק בידי יידיים שכנים וקרובים כשקרובת משפחה טופחת על פניו כדי לעוררו מעלפוננו.